

„Lituji jen toho, že jsem
to s tím letadlem nenapálil
přímo do země.“

absynt
prokletí/reportéři

Brendan I. Koerner

Nebe patří nám

absynt

Brendan I.
Koerner
Nebe patří nám.
Láska
a terorismus
ve zlatých
časech únosů

Přeložila Tereza Lieders

Prokletí reportéři
Absynt 2020

*Pro Macea a Ciel
Nedá se vyčíslit...*

Synu můj, odkud se takové bláznovství najednou bere?
Rozkazů nedbáš, na svěřence mé tak nebereš ohled.
K čemu ti slouží ta nelidská zloba? Vzpomeň si přece,
koho opouštíš, jaké závazky za sebou necháš.
— Vergilius, Aeneis [přel. T. Lieders]

Měl jsem zůstat v učení,
teď mi hrozí vězení...
— Ghostface Killah [přel. T. Lieders]

Obsah

11	Úvod
13	1. „Nepřestávejte se usmívat“
23	2. Coos Bay
51	3. „Už nechci být Američan“
75	4. Sweet Black Angel
85	5. „Jsem tu a žiju“
105	6. Operace Sisyfos
127	7. „Jsou mezi vámi Weathermani“
149	8. „Nemůžete sehnat vrtulník?“
159	9. „Všechno je to lež“
167	10. Volba
183	11. „Budou z nás přátelé“
195	12. „Mou jedinou bombou je mé lidské srdce“
215	13. „Jak se dá odstoupit od revoluce?“
231	14. „Olympiáda nic nebyla“
245	15. „Monsieur Lecanuete, každý může krást...“
265	16. Omega
275	17. Ptáček Tweety
295	18. Beze stopy
309	Poděkování
313	Poznámky

Copyright © 2013 by Brendan I. Koerner
All rights reserved
Cover Art © Pavlína Morháčová
Translation © Tereza Lieders
ISBN 978-80-8203-211-9

Úvod

Muž se slunečními brýlemi servírce oznámí, že si vystačí jen s kávou. Jeden z jeho dvou spolustolovníků, mexický švihák, kterého zná jen pod jménem Dave, ho vyzve, aby si něco dal – krevetový koktejl nebo třeba nějaké ústřice. Muž ale namítne, že na jídlo nemá ani pomyslení.

To odpoledne panuje v zálivu u San Diega typicky krásné počasí. Slunce prosvítá skrz vějíře palem a odráží se na cihlových zdech restaurace Brigantine Seafood Restaurant. Muž s brýlemi sedí se svými dvěma společníky v půlkruhové kóji potažené černou kůží, nad níž visí zažloutlé námořní mapy a kýčovitě fotografie starých jachet. Přišli sem projednat delikátní záležitost.

Slova se nakonec ujme Dave. Prý přezkoumal náskres mužova plánovaného projektu, jehož zpracovanost se mu líbí. Jeho společníci z Tijuany jistě nebudou mít problém s dodáním materiálů potřebných ke zhmotnění mužovy vize. Teď už jim jen zbývá dojednat cenu.

Muž s brýlemi se obává, že ho chtějí natáhnout. „Chci se ještě porozhlédnout,“ prohlásí, zatímco si nervózně pohrává s uchem svého hrnku. „Podívat se, co se ještě nabízí.“

Dave si ale chce plácnout. Prý by si teď vzal malou částku jako zálohu a na zbytek si počká až po dokončení projektu. Přisahá, že nikdo z jeho konkurentů by ani náhodou nepřišel s tak velkorysou nabídkou.

S tím muž s brýlemi souhlasí. Zeptá se Davea, zda záloha ve výši sto dolarů bude do začátku stačit.

Dave se tváří potěšeně. Jedna věc ho ale zajímá.
„Řekněte – co že to chcete vyhodit do povětrí?“

1. „Nepřestávejte se usmívat“

Kontury majestátní hory Rainier byly za okny letu 701 společnosti Western Airlines vidět čím dál zřetelněji a její sněhem a ledem pokrytý vrchol posetý krátery se v červnovém slunci jasně třpytil. Někteří pasažéři zvědavě natahovali krk, aby tuto spící sopku na levoboku alespoň letmo zahlédli, zatímco zbytek cestujících si lhostejně dále četl v novinách o cestě prezidenta Richarda Nixona do Ruska a o kobercovém náletu na město Huê. Stevardka v minišatech broskvové barvy procházela úzkou uličkou a v očekávání brzkého přistání sklízela prázdné talíře a skleničky na šampaňské. Za pětadvacet minut přistanou v Seattlu.

Poté, co vše sklidily, se tři letušky obsluhující turistickou třídu namačkaly do kuchyňky na zádi letadla, kde je čekalo několik nesnědených obědů. Od sedmi ráno pracovaly bez přestávky, protože před cestou do Seattlu letěly do Los Angeles, a na konci letu 701 tedy měly pořádný hlad. Společnost Western chtěla zachovat zdání, že jsou letušky vzorem ženské elegance, a tak svým ladným „děvčatům“ zakazovala, aby před pasažéry jedla. Než se pustily do jídla, důkladně za sebou tedy zatáhly červený závěs. Mimo dosah zvědavých pohledů cestujících si cpaly velké kusy steaku a brokolice do zářivě namalovaných úst a dávaly pozor, aby si omáčkou nepotřísnily puntíkaté šátky.

Gina Cutcherová stála k červenému závěsu nejbližší. Jedla otočená zády ke zbytku letadla a povídala si s kolegyněmi Carole Clymerovou a Marlou Smithovou. Byla v půlce svého spěšného oběda, když ji vylekal zvuk posouvajících se

4 MEN
3 GUNS and 2 bombs

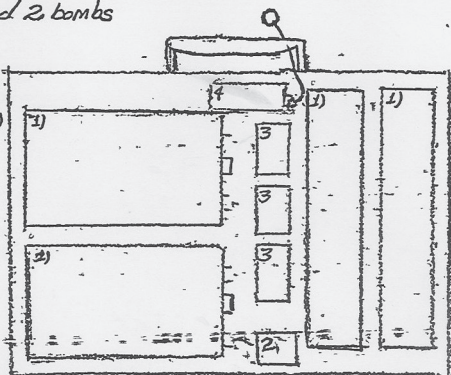
1) Plastic Expl.
C-4 (US Army
Explosives)

2) clock

3) Batteries

4) 1 Concussion
Grenade
1 sec. delay
after Pin is
pulled.

"Keep
Smiling"

(over)

Nákres kufříku se zachoval v archivu FBI.

kroužků závěsu. Otočila se a zjistila, že se zblízka dívá na cestujícího ze sedadla 18D, pohledného černocho v dokonale vyžehlené vycházkové uniformě poseté stužkami. Hleděl na ni přes brýle s tlustými obroučkami a žlutými skly.

No jo, pomyslela si. Ten poukaz. Zapomněla jsem na jeho poukaz.

Když mu Cutcherová dříve podávala nápoj, kvůli záchvěvu turbulence polila klopou jeho olivově zeleného saka bourbonem. Muž nehodu nebral vážně a jen se smíchem poznal: „Z toho si nic nedělejte. Nic se nestalo.“ Cutcherová ale trvala na tom, že mu přinese poukázku do čistírny, protože to bylo v souladu se zásadami společnosti Western. Teď jí ale došlo, že slib nesplnila.

Už se mu chtěla omluvit, když muž promluvil: „Musím vám něco ukázat,“ pronesl uctivě a položil dva malé listy papíru na kuchyňskou linku. „Přečtěte si to.“

Cutcherová se rozpačitě dala do čtení a kolegyně Smithová a Clymerová jí koukaly přes rameno. Na první stránce byla úhledně napsaná zpráva, kterou hyzdily podivné pravopisné chyby. Její vyznění ale bylo jasné:

Úspěch skrz Smrt

Všichni, Kromě Kapitána opustí Kabinu.

*Jsme čtyři a máme dvě bomby. Dělejte, jak říkáme,
a Nebudeme Střílet.*

*1) Váš Kopilot a Navigátor musí opustit Pilotní Kabinu
(čtyři kroky od sebe). Posadí se do sedaček na zádi Letadla.*

*2) Dejte Letadlo na Audio-pilota, Dejte si ruce na Hlavu.
nechte dveře do Kabiny otevřené.*

Weatherman

S.D.S. z Kalifornie

Máte na to 2 min, Pane.

Na druhém papíře byl nákres čehosi, co vypadalo jako kufřík. Uvnitř obrázku se nacházelo několik obdélníků různých velikostí a každý nesl číslo od jedné do čtyř. Vlevo byla legenda vysvětlující obsah kufříku:

4 Muži

3 Zbraně a 2 bomby

1) *Plastická trhavina C-4 (Výbušniny americké armády)*

2) *Budík*

3) *Baterky*

4) *1 Zábleskový Granát 1 sek. zpoždění po vyndání Pojistky.*

„Nepřestávejte se usmívat“

(otočit)

Cutcherová otočila list. Byla na něm už jen jedna věta.

„Ke Kapitánovi, a nezastavujte!“

Muž zvedl levačku tak, aby letuška viděla, že v ní drží černý kufřík značky Samsonite. Od ucha kufru se spouštěl tenký kus měděného drátku. Byl připevněn ke kovovému kroužku, který měl muž okolo levého ukazováčku. Pravou rukou na kufřík teatrálně rytmicky zatukal, jako by chtěl říct *Uvnitř*.

Muž se prodral kolem Cutcherové a vstoupil do kuchyňky. Opřel se o linku, posunul si brýle ke kořenu nosu a zpřímá se Cutcherové podíval do očí. Z jeho pohledu zmizela i ta poslední špetka vřelosti.

„Máte dvě minuty,“ prohlásil.

Cutcherová neváhala a uposlechla poslední instrukce dopisu: zamířila do kokpitu.

Smithová s Clymerovou ochromeně stály na místě, zatímco muž zíral na své bezchybně vyleštěné boty. Jediným zvukem v kuchyňce bylo monotónní hučení tří motorů Boeingu 727. Smithová se pokradmu koukla na Clymerovou,

jež stále držela misku s červeným želé, které si dala jako dezert. Ústa měla napůl otevřená a ruce se jí třásly tolik, že se kostičky želé vlnily.

Po třiceti nekonečných vteřinách muž promluvil. „Měl jsem to vyhodit do povětří,“ zamumlal, aniž zvedl oči od svých bot. „Při odletu, vyhodit do povětří. Stejně všichni umřeme.“

Červené želé v ruku Clymerové se zatřásl ještě víc.

Cutcherová se mezitím hnala k přídi letadla a v ruce jí vlály dva listy papíru. Když se dostala do první třídy, zahlédla vedoucí stevardku Donnu Jonesovou, jak ukládá skleničky do skříně. „Tak a je to tady!“ vykřikla Cutcherová. „Otevřete dveře, otevřete dveře! Máme dvě minuty!“

Jonesová zavedla Cutcherovou do kokpitu a dvakrát zazvonila na zvonek – znamení neodkladné záležitosti. Dveře se otevřely a obě vešly do stísněné kabiny. Jerome Juergens, kapitán letu 701, ihned poznal, že je Cutcherová na pokraji paniky.

Cutcherová natáhla ruku s listy papíru. „Kapitáne,“ řekla, „než začnete přistávat, tak si – tak si prosím tohle přečtěte!“

Juergens rychle prolétl podivně napsaný seznam požadavků, u nákresu se ale na několik chviliek zastavil a snažil se v konstrukci bomby najít nějakou chybu. Juergens, významenaný příslušník námořní pěchoty ve výslužbě, jenž kdysi křížoval nebe nad Korejí v letounech A-1 Skyraiders, díky své službě o trhavinách něco věděl. Doufal, že z nákresu pozná, že jeho autor jen blafuje a ve skutečnosti nezná všechny náležitosti nutné k odpálení trhavin C-4. Ale plánek jasně vytvořil někdo, kdo se vyzná.

Juergens dopis podal svému kopilotovi Edwardu Richardsonovi a klidným hlasem Cutcherové nařídil: „Jděte zpátky a řekněte mu, že uděláme, cokoliv bude chtít.“

Když Cutcherová odběhla do kuchyňky, aby muže přivedla, Richardson se užasle zamyslel nad svou smůlou: ten měsíc to bylo již podruhé, co byl jeho let unesen.

Pouze ti nejostřílenější cestovatelé si vzpomenou na dobu, kdy bylo létání příjemným potěšením, a ne otravnou povinností. Celá desetiletí uběhla od doby, kdy si cestující v turistické třídě dopřávali dnes nepochopitelného přepychu: kousků masa z aljašských krabů servírovaných na talířcích z porcelánu, velkorysého množství alkoholu zdarma a nohatých letušek, které se o ně staraly s uctivostí gejši. I na krátkých letech mezi menšími městy byl zákazník opravdu pánem.

Co tuto dávnou éru ale ještě zásadněji odděluje od dneška, není rozmazlování pasažérů za letu, ale to, jak jednoduše se mohli pohybovat na zemi. Cestující kdysi mohl úplně klidně projít celým letištěm od chodníku až k odletové bráně, aniž by narazil na jedinou nepříjemnost – žádné rentgeny, detektory kovů ani uniformovaná ochranka s nenechavýma rukama a zahořklým výrazem. Kdokoliv mohl nakráčat k přistávací dráze a zařadit se k odletu, aniž se musel prokázat nebo ukázat letenku. Občas bylo dokonce možné zaplatit za cestu až po odletu, jako by letadla byla jen vlaky s křídly.

Toto období naivity využila celá generace únosců. Mezi lety 1961, kdy bylo v americkém letovém prostoru uneseno první letadlo, a 1972, což byl rok přepadení letu 701 do Seattlu, došlo ve Spojených státech k únosu sto padesáti devíti komerčních letů. Až na minimum případů se většina těchto únosů odehrála během posledních let tohoto zběsilého období, často šlo o jeden či více případů týdně. Mnohokrát dokonce došlo ke dvěma na sobě nezávislým únosům denně.¹ V amerických dějinách najdeme jen málo případů, kdy série zločinů zažehla tak rozsáhlou paranoii. Po každém zapraskání reproduktoru cestující napůl očekávali, že z něj cizí hlas pronese: „Dámy a pánové, odteď to tu řídím já...“

¹ Jeden ze statistiků z Chicagské univerzity přišel v roce 1970 s postupem, kterým se dá vypočítat pravděpodobnost těchto takzvaných dvojitých únosů. K práci ho inspirovaly tři dvojité únosy, které se od listopadu 1968 odehrály během čtyř měsíců.

Odborníci ani politici nevěděli, jak si tuto situaci mají vysvětlit, a tak ji často označovali slovem *epidemie*. Aniž to tušili, vybrali opravdu přiléhavé označení, protože tato zlatá éra únosů se skutečně dá nejlépe pochopit z pohledu veřejného zdraví. Fenomén vzdušného pirátství se rozšířil přesně tak, jak se šíří epidemie – často došlo k několika únosům v rychlém sledu, přičemž bylo snadné vystopovat první případ, který zavinil ty další. Postupem času byly projevy náklady čím dál ničivější, v závislosti na tom, jak nutkání k únosu letadla přeskakovalo z hostitele na hostitele stejně, jako tomu je u biologických patogenů. Tento „virus“ se přenášel přes masová média, především televizní zpravodajství, kde uhlazení moderátoři neustále komentovali záběry unesených letadel a uplakaných rodin rukojmích. Místo toho, aby soucítili s oběťmi únosu, velké části diváků spíš imponovalo, že se únosům podařilo nabídnout fascinující podívanou, která přitáhla pozornost celé země.

Tato část diváků viru lehce podlehla, protože dávno ztratila veškerou důvěru v ideály, které měla Amerika naplnit. Není náhodou, že epidemie dosáhla vrcholu ve chvíli, kdy odeznívaly poslední záchvěvy idealismu šedesátých let. Velká část obyvatelstva se cítila ukřivděně, protože jejich slova a transparenty nesvedly ukončit válku ve Vietnamu ani ukotvit výdobytky hnutí za občanská práva, jehož práci zmařila vlna atentátů. Toto zklamání se rychle přetvořilo ve všeobjímající pocit beznaděje – pocit, že občanská aktivita za žádných okolností nedokáže napravit systém, jenž byl nespravedlivě nastavený ve prospěch sobecké elity. Z některých z těchto frustrovaných občanů se stali hédonisté, kteří se svou deziluzi snažili utišit sexuální promiskuitou nebo levným hnědým heroinem. Jiní svou sice nespecifikovanou, zato ale extrémní zlobu dávali najevo čím dál radikálnějšími způsoby.

Letadla byla pro tyto neuspokojené duše ideálním terčem. Z praktického hlediska mohli únosci využít letadel k úprku